

CZ 455 AMERICAN

VAIHTOPIIPPU-ZETORI

Kun suomalainen metsästäjä on ostamassa keskihintaista pulttilukko-pienoiskivääriä, ehdotetaan hänelle usein CZ 452 –sarjan asetta. Siitä onkin tullut jonkinlainen klassikko ja sitä pidetään varmana valintana käyttöaseeksi. Nyt tutustumme sen uusimpaan versioon, joka laajentaa pienoiskiväärin myös hieman suuremmalle riistalle sopivaksi. TEKSTI: TERO KUITUNEN

Olisi kiinnostavaa tietää, kuinka monta CZ-pienoiskivääriä Suomessa on. Niitä täytyy olla jo melkoisen paljon, varsinkin jos mukaan laskuihin otetaan vanhat Brno-merkillä valmistetut aseet. Syy suosioon on ilmeinen: hinta-laatusuhde on ollut hyvä, vaikka niissä on ollut muutamia ”ominaisuuksia”. Näitä ominaisuuksia, kuten laukaisua ja rautojen sovitusta tukkiin aseiden omistajat ovat sitten ominpäin korjailleet ja parannelleet. Parantelu ei ole ollut vaikeaa, koska asemallin yleisyydestä johtuen lähes jokainen tuntee jonkun, joka osaa kokemuseräisesti opastaa työssä.

Laukaisun osalta tehdas loi parannuksen muutamia vuosia sitten, kun perinteisen 452-sarjan rinnalle tuotiin 453-mallit, joissa oli säädettävä herkistinkoneisto. Hieman korkeammalla hinnalla sai nyt sellaisen laukaisun, että virittelyt sen osalta saattoi unohtaa. Kun tähän ominaisuuteen oli tarjolla ratkaisu, odottelin tehtaan puuttuvan seuraavaksi rautojen ja tukin sovitukseen esimerkiksi tarjoamalla tehdasoptiona jonkinlaista petausta tai muuta pätevää ratkaisua. CZ toikin uudistuksen, mutta ei petauksen muodossa.

455 – MONIKÄYTTÖISYYTTÄ

Uusi mallisarja, joka tulee vähitellen tiputtamaan vanhan 452-linjan kokonaan tuo-

tannosta, on nimeltään CZ 455. Sen suurin muutos on vaihtopiippuisuus. 455 on siis selvästi suunnattu samaan tarkoitukseen kuin Sako Quad, eli laajentamaan pienoiskiväärin mahdollisuuksia. 455:n tapauksessa vaihtopiippuoptiot ovat .22LR:n lisäksi .17 HMR ja .22 WMR. Vaikka .17 HMR:llä onkin potentiaalia erityisesti tuhoeläinjahdissa, pyysimme vaihtopiipuksi .22 WMR:n, jolla saavutetaan metsästäysasetuksen ”ykkösluokan” vaatimukset:

”Jos asetta käytetään ketun, tarhatun naalin, mäyrän, saukon, supikoiran, pesukarhun, räme-majavan, metsäjäniksen, rusakon, metson, teeren tai hanhen ampumiseen, patruunan luodin painon oltava vähintään 2,5 grammaa ja osuenergian 100 metrin päässä piipun suusta mitattuna vähintään 200 joulea (E 100 > 200 J).”

Tavallisella pienoiskiväärin patruunalla tämä ei onnistu mitenkään, mutta magnumilla (.22 WMR) se onnistuu. Käytännössä vähintään 2,5 gramman painoisella luodilla tulee olla vauhtia vähintään 400 m/s 100 metrin etäisyydellä. .22 WMR:n patruunoista lähtönopeutta irtoaa 40 grainin (2,59 g) luodille usein luokkaa 600 metriä sekunnissa, josta 100 metriin ehdittäessä on huvennut pois noin 100 metriä sekunnissa. Asetuksen vaatimus täyttyy siten kohtuullisella marginaalilla.

.22LR-piipun suulla oli kierre vaimentimelle.

Jos piippu joudutaan sovittamaan, tehdään sovitus piippuun. Jos sulkuväli on liian tiukka, seppä sorvaa metallia pois piipun päästä. Tai jos sulussa on väljää, otetaan materiaalia otsapinnasta, joka rajoittaa sitä, kuinka syväälle piippu painuu kehukseen.

Vaikka raudat kiinnitetään nyt kehyksestä, joka on selvä parannus, ei tukin ja rautojen liitos ole vanhaa parempi. Raudoilla on tilaa holjata ja lisäksi kiinnitysruuvien reiät ovat väljät. Huomaa myös, että etummaisesta ruuvista on takaa avoin.

Koeammunnassa vain etummainen ruuvi oli kiristetty, jotta raudat saatiin jännitteettömään tilaan. Tällöin piippu asettuu piippukourun toiseen reunaan ja ottaa kiinni tukkiin. Jälleen hyvä syy harkita petausta.

Ensimmäisessä kuvassa kiinnitysruuveista on kiristetty vain taaempi. Kun etummainen ruuvi kiristetään, piippu painuu lähes piippukourun pohjaan saakka. Sama toistuu toiseen suuntaan, jos ensin kirittää eturuuvi.

Laukaisukoneisto on vanha tuttu. Liipaisimelle voiman antavan jousen jäykkyyttä voidaan nimellisesti säätää siinä olevasta mutterista, muutoin säätöjä ei ole. Kotikonstein laukaisua saa helpoimmin kevennettyä korvaamalla jousen kevyemmällä. Maahantuojat tai valmistajat eivät tätä tietenkään suosittelleet, mutta esimerkiksi kuulakärkikivistä löytyy usein varsin sopivankokoisia jousia.

mistaessamme pitkän matkan metsästyksen tarkoitettuja kivääreitä, saimme uutta tietoa piipun suun merkityksestä. Näin ollen voimme tehdä piipun lyhyemmäksi ja saavuttaa silti perinteisesti totutun tarkkuuden". Lyhennys ei ole suuren suuri, enkä siihen olisi kiinnittänyt sen enempää huomiota ilman edellä ollutta selitystä, joka suoraan sanottuna kuulostaa oudolta.

Muutoksia on tehty myös tukkiin, esimerkiksi pistoolikahva on aavistuksen pystympi. Pistoolikahvan muotoilu on oikein onnistunut ajatellen sitä, että amerikkassa tuhoeläimiä ammutaan usein penkkitueltä. Tuetussa

asennossa pysty kahvakulma sallii kädelle luontevamman asennon.

Rautojen kiinnityksessä on siirrytty torx-kantaisiin ruuveihin, jotka kiinnittyvät kehyksen pohjaan lukon takaosan alta sekä lipaskuilun edestä. Vanhoihin 452-malleihin verrattuna muutos on merkittävä, koska nyt piippu on mahdollista saada aidosti vapaasti värähteleväksi. Onkin todellinen harmi, että CZ ei ole tehnyt sitä viimeistä silausta, eli petausta. Tukki puristuu kehyksen ja alaraudan väliin ja kun tehdaskuntoisessa aseessa kehyksen sovitus tukkiin sekä ruuvien kiinnitysreiät ovat väljät, pääsevät raudat liikku-

Koska vaihtopiippisuus on 455:n mielenkiintoisin ominaisuus, on kaliiperin vaihto-operaatiosta ohessa seikkaperäinen kuvaus. Yleisellä tasolla CZ:n ratkaisu vaikuttaa varsin pätevältä ja mikä tärkeintä, kaliiperimuutoksen suorittaminen on helppoa. Asiassa on kuitenkin yksi mutta: jos hankitaan erikseen uusi piippu, on asennusohjeen mukaan syytä konsultoida aseseppää, joka tarvittaessa sovittaa piipun kyseiseen aseeseen. Lisäksi on syytä mainita siitä, että piiput eivät ole yhteensopivia kaikkien CZ 455 -pienoiskivääreiden kanssa. Tällaisessa varoittelussa saattaa olla kysymys vain valmistajan ylivarovaisuudesta. Mielenkiintoisesti ohjeen vastapainona Amerikassa, jossa tuotevastuukysymyksiin suhtaudutaan Eurooppaa huomattavasti vakavammin, ei asiasta puhuta mitään. Päinvastoin, sikäläinen CZ-USA hehkuttaa vaihtopiippisuuden olevan juuri sen ansiota, että tehtaan valmistustoleranssit ovat nykyään niin pienet, että vaihtopiippujärjestelmän luominen on ollut mahdollista.

Joka tapauksessa helpoimmalla pääsee tilaamalla paketin, jossa on aseensa lisäksi tarvittavat vaihtopiiput. Tehdas sovittaa ne silloin valmiiksi eikä käyttäjän tarvitse huolehtia asiasta. Koeaseen tapauksessa kysymys ei ollut valmiista paketista, mutta en antanut sen häiritä itseäni. Vaihtopiipun asennettuaan laitoin pesään ammutun .22WMR-hylsyn, jonka päälle lukko sulkeutui vaivatta. Eli sulkuvälissä voisi olla korkeintaan liikaa väljää. Naksautin iskurin hylsyn kantaa vasten, avasin lukon ja poimin hylsyn kehyksestä. Iskuri oli litannut kannan kunnolla, joten iskuri ylsi perille saakka, joten sulkuväli ei voinut olla myöskään kohtuuttoman suuri.

MUUT MUUTOKSET

Ensi näkemältä 455 American on tuttu peli, ulkoisesti muutokset vanhaan 452 American-malliin eivät ole suuria.

Mutta joitain kuitenkin on. Piippua on lyhennetty 47 mm, johon syyksi valmistaja kertoo seuraavaa: "kehittäessämme ja val-

KALIIPERIN VAIHTAMINEN VAIHE VAIHEELTA

1. Vaihtosarja koostuu vaihtopiipusta, lippaasta ja työkaluista. Jos ollaan asentamassa kaliiperin .22LR piippua, asennetaan lipaskuiluun myös kuvassa näkyvä lipaskuilun täyttöpala. Paketissa on myös asennusohje, josta ei tosin ole suomennosta.

2. Kun lipas ja lukko on irrotettu, avataan rautojen kiinnitysruuvit. Parannuksena vanhaan 452/453 -mallistoon ovat torx-kantaiset ruuvit, jotka kestävät paremmin toistuvaa avaamista ja kiristämistä.

3. Nyt raudat voidaan nostaa irti piipusta. Ennen tätä on syytä poimia talteen alaraudat, jotka irtoavat ruuvien avaamisen jälkeen.

4. Piipun irrotus alkaa löysäämällä lipaskuilun taaempi kiinnitysruuvi. Tämä tuntuu hassulta, mutta syy operaatioon selviää jatkossa.

5. Seuraavaksi avataan piipun kiinnitysruuvit.

6. Nyt piippu irtoaa kehyksestä vetämällä.

7. Vaihtopiippu työnnetään kehyksen niin pitkälle kun se menee. Se käytännössä törmää kehyksen etureunaan muotoiltuun vastinpintaan, mutta myös potentiaalisesti lipaskuilukomponentin muodostamaan lukonohjaimeen. Syy miksi asennuksessa löysätään lipaskuilun taaempia ruuvia, on sen vaikutuksen eliminoiminen.

8. Käyttöohjeen mukaan uuden piipun kiinnittäminen aloitetaan kiristämällä lipaskuilun ruuvit ja vasta sen jälkeen kääntämällä varsinaiset piipun kiinnitysruuvit kireälle.

9. Jos kyseessä on .22LR-piippu, lipaskuilun takareunaan asennetaan muovinen täytepala. Se kiinnittyy yksinkertaisella ristitapilla.

maan jos ruuveja ei ole kiristetty voimalla. Ja jos molemmat ruuvit tulee vääntää tiukalle, on selvästi havaittavissa, kuinka rautoihin syntyy jännitettä. Tämä ei tee tarkkuudelle hyvää. Koska pienoiskivääreissä ei ole suuremmin rekyä, perinteisenä ratkaisuna on ollut kiristää etummainen ruuvi tiukalle ja jättää takaruuvi löysälle tai jopa kokonaan pois. Näin kehyksen takaosa on niin sanottu kellova. Petaaminen olisi oikea ratkaisu, mutta koeaseeseen tapauksessa päädyin väliaikaiseen pikaratkaisuun. Sijoitin paksusta kartongista muotoillun renkaan taaemman kiinnitysruuvien ympärille, kehyksen ja tukin väliin. Näin kehykseen kohdistuva vääntö väheni huomattavasti ja molemmat ruuvit oli mahdollista kiristää suhteellisen kireälle.

KOEAMMUNTA KAHDELLA .22-KALIIPERILLA

Koeammuntaa varten asensin kehyksen päälle kiikaritähntimen, joka siis tulisi säilymään samana kaliiperin vaihtamisen jälkeen. Olisi mielenkiintoista nähdä, kuinka hyvin kohdistus säilyy piipun vaihtojen yhteydessä. Todennäköisyys kohdistuksen säilymiselle ei ennakkokaavauksissa ollut kovinkaan suuri, koska tähtäin on kiinni kehyksessä johon piippu kiinnittyy kahdella ruuvilla. Pelkona oli, että jo ruuvien kiristysasteellakin olisi jonkinlainen vaikutus osumapisteeseen. Mutta periaatteessa kohdistus saattaisi hyvinkin säilyä, mistäpä sen etukäteen tietäisi.

Vaikka aseensa alkuperäinen kaliiperi oli .22LR, ammuttiin aloitettiin .22WMR:llä. Ensimmäisenä mitattaisiin nopeudet ja samalla selviäisi vaihtopiipun sovituksen taso. Ensimmäisenä patruunana oli Sellier & Bellotin SB, eli pinnoitetulla lyijylyudilla ladattu miedohko patruuna. Ensimmäisen laukauksen jälkeen kaikki tuntui olevan kunnossa, mutta toisella laukauksella lukon välistä tuskahti kohtuullinen pilvi palokaasuja takaviistoon. Olin varma, että sulkuvälissä olisi sittenkin liikaa väljää ja nyt minulla olisi katkenut hylsy jumissa pesässä. Avasin lukon ja yllättäen hylsy tuli kiltisti ulos. Hylsy oli ehjä, mutta sen toinen kylki oli täysin musta noesta. Vilkaissu nopeusmittariin paljasti totuuden, lähtönopeus oli tippunut edelliseen laukaukseen verrattuna yli 100 m/s. Loput yli 60 samanmerkistä patruunaa toimivat sitten täysin normaalisti, joten kyseessä oli patruunaperäinen vika, joka sattumalta tapahtui heti alkuunsa.

Tarkkuuskokeessa saatiin vahvistus etukäteisluottamukselle. Vaikka kyseessä on niin sanottu parannettu malli, on rautojen kiinnitys-

yhä puutteellinen tehtaan jäljiltä. Tyypillisesti 2-3 ensimmäistä laukausta tuli ”samaa reikään”, mutta seuraavat vaelsivat laajentamisen osumakuvioita. Otin raudat irti ja poistin pahvikiekkoviritelmän, josta ei selvästikään ollut apua. Kokosin aseensa uudelleen, mutta nyt siten, että etummainen ruuvi kiristettiin kunnolla ja takaruuvi vain kevyeen sormikiirityteen. Tällä saadaan poistettua kehukseen kohdistuva jännitys, jota koeaseessa oli poikkeuksellisen paljon. Koska takaruuvi ei enää vääntänyt piippua ylöspäin, asetui se nyt kiinni tukin kourun vasempaan laitaan. Tällä on tunnetusti vaikutuksensa käyntiin, mutta rataoloissa ei parempaan kompromissiin pystytty. Kuten vanhoissa 452 ja 453-sarjan aseissa, myös 455 hyötty suuresti petauksesta, jolla raudat saadaan oikeaan asentoon ilman jännityksiä.

Kun .22WMR:llä oli ammuttu osumakuviot, muutettiin ase .22LR:ksi. Prosessi vei muutaman minuutin ja siinä suurin ongelma oli helposti tipahtava ja katoava lipaskuuladapterin akseli. Ja kun .22LR:n tarkkuuskoe oli tehty, asennettiin .22WMR -piippu uudelleen ja sillä ammuttiin taas osumakuvioita. Näiden kahden kaliiperin välillä on osuapisteessä luonnollisesti eroa, aivan kuin erimerkkisten patruunoiden välillä kaliiperin sisällä. Mutta hieman yllättäen pelkkä piippujen vekslaaminen ei näyttäisi siirtävän osuapistettä merkittävästi. Tämä on erinomainen jos siksi, että se kertoo piipun kiinnityksen olevan laadukkaasti tehty.

AMERICAN

Nimensä mukaisesti 455 American on suunnattu ensisijaisesti Pohjois-Amerikan markkinoille. Niinpä siinä on uudella mantereella halutut sporter-kiväärin ominaisuudet kuten suoralinjainen, kiikaritähkäyttöön sopiva perä, eikä aseessa ole avotähtäimiä. Myös kiväärin linjakas yleismuotoilu sopii tyyliin.

Molemmat lippaat ovat vetoisuudeltaan 5 patruunaa. Kaliiperiin .22LR on saatavana myös 10 patruunan lipas.

Kun kiinnitysruuvit ovat tiukalla, niistä taaempi pistää esiin kehuksesta osuen lukkoon. Kunnolla kiristettynä se estää lukon käyttämisen kokonaan.

Suomalaisen metsästäjän näkökulmasta American on mallina aivan yhtä houkutteleva, koska täällä halutut ominaisuudet ovat samoja kuin amerikkalaisella kolkella. Vain hyvin harvoin metsästyspienoiskivääri on nykyään ilman optiikkaa, joten Americanin perä on Standard-mallin sianselkää parempi. Piipun osalta vertailu on tehtävä varminttereihin, joiden raskaasta piipusta harvemmin saadaan lisähyötyä käytännön metsästystilanteessa. Lähinnä paksu piippu tuo lisää kannettavaa jahti-reissuille.

Lyhyesti sanottuna Americanin tyylliset kiväärin osat ovat funktionaalisesti suunniteltuja aseita, joissa on pyritty löytämään kompromissi aseensa painon, tarkkuuden ja ampuominaisuuksien välille. Ja kun ne hyvien käyttöominaisuuksien lisäksi myös miellyttävät silmää, mitä muuta voisi vaatia? □

Kuten tunnettua, .22LR:n ja WMR:n patruunoissa on merkittäviä mittaeroja, myös kannan osalta. CZ 455:n lukon päässä oleva tila on mitoitettu suuremmalle eli WMR:lle. Halkaisijaltaan pienemmän .22LR-patruunan kanssa siinä on siis hieman väljää. Se ei kuitenkaan aiheuta ongelmia näin matalapaineisessa kaliiperissa. Patruuna myös ohjautuu oikein, koska ulosvetäjän kynnet pitävät sen otteessaan.

CZ 455 American

Valmistaja: Ceska zbrojovka a.s., Tsekki

Kaliiperit: .17 HMR, .22LR ja .22 WMR

Kapasiteetti: 5+1 patruunaa

Pituus: 980 mm

Piipun pituus: 525 mm

Korkeus: 168 mm

Leveys: 66 mm

Paino: 2,8 kg

Hinnat:

-.22LR: 580 euroa, .22 WMR tai

.17 HMR: 600 euroa

-vaihtopiippu ilman tähtäimiä 165 euroa

-vaihtopiippu tähtäimillä 190 euroa

-lisälipaat: (5 tai 10 patruunaa) 24 euroa /kpl

Maahantuojat: Aseliike Markus Remes Oy,

www.remes.fi

.22 WMR						
Patruuna	Luodin lähtönopeus, m/s				Osumakuviot 3 x 5 lks. / 50 m	
	Hitain	Nopein	Keskiarvo	Nopeushajonta	Pienin	Keskiarvo
Sellier & Bellot SB 45 gr	439,6	489,8	468,8	50,20	22 mm	29 mm
CCI Maxi-Mag HP+V 30 gr	688,6	744,1	720,5	55,56	21 mm	24 mm
Winchester Super-X HP 40 gr	-	-	-	-	28 mm	32 mm

.22LR						
Patruuna	Hitain	Nopein	Keskiarvo	Nopeushajonta	Pienin	Keskiarvo
CCI Standard	314,1	333,0	326,0	18,89	17 mm	22 mm
Remington Subsonic HP	327,0	333,2	330,6	6,20	34 mm	40 mm
SK Rifle Match	318,8	327,3	324,9	8,43	14 mm	17 mm
Sellier & Bellot HV	420,8	428,1	424,9	7,32	17 mm	28 mm